

Leikskólinn Sælukot

Starfs- og umbótaáætlun fyrir leikskólaárið 2024–2025

Áhersla skyldi lögð á siðræna menntun í skólakerfi okkar og háleitar hugsjónir. Ekki einungis heimspeki og hefðir. Ástundun siðrænna gilda skyldi vera þýðingarmesta námsefnið á námskránni á öllum skólastigum. Barnið skyldi vakið til alheimslegrar vitundar. Kurteisisvenjur og fágúð framkoma eru ekki nóg. Raunveruleg menntun leiðir til djúprar tilfinningar elsku og samkenndar með öllu sköpunarverkinu.

SÁVIDYÁ YÁ VIMUKTAYE–Menntun er það sem frelsar Education is that which liberates

P.R. Sarkar

1 Leiðarljós Sælukots

Í Sælukoti öðlast börn siðmenntun, víðsýni og þekkingu sem mun leiða til djúprar tilfinningar elsku og samkenndar með öllu sköpunarverkinu og nýttast þeim í breyttum heimi fjölmenningar og fjölbreytileika.

2 Inngangur

Með starfsáætlun er ekki tjaldað til einnar nætur né eins leikskólaárs. Leikskólinn Sælukot mun, *mutatis mutandis*, áfram fylgja þeirri áætlun sem hann starfaði eftir á liðnu leikskólaári. Hún felur í sér eigindlega greiningu og leiðsögn um gæðamiðaða framþróun í leikskólasterfi (fylgiskjal 1). Eftirfylgjandi mat á starfsemi leikskólans á senn liðnu leikskólaári og umbótaáætlun fyrir það næsta eru útfærslur á þeirri grundvallar- menntunarfræðilegu sýn og stefnu sem starfsáætlunin fylgir og felst í *virkri, ástúðlegri nærveru kennaranna með börnunum*, með áherslu á *virkri í orðum og athöfnum, leiðsögn og fyrirmynd*.

Gunnlaugur Sigurðsson

Efnisyfirlit

1	Leiðarljós Sælukots.....	2
2	Inngangur	3
3	Innra mat leikskólans fyrir 2023-2024.....	5
3.1	Mat á samskiptum kennara og barna.....	5
3.2	Mat á líðan einstakra barna.....	5
3.3	Mat á þroska og námsframvindu barnanna	5
3.4	Mat á starfsanda og starfsþróun kennara.....	6
3.5	Mat á almennum skipulags- og verkferlum í starfsemi leikskólans.	6
3.6	Mat á sérkennslu	6
3.7	Mat á fjöltyngi barna í leikskólanum og málþroska	7
4	Umbótaáætlun	8
4.1	Málfarsleg staða og málþroski barnanna.	8
5	Starfsþróunarsamtöl og fræðsla.....	9
6	Samstarf leikskóla, grunnskóla og frístundamiðstöðva.....	9
7	Foreldrasamvinna.....	9
8	Fylgiskjöl	10

3 Innra mat leikskólans fyrir 2023-2024

3.1 Mat á samskiptum kennara og barna

3.1.1 Hvernig matið fór fram

Með daglegri athugun á vettvangi og vikulegri greinargerð á fundi stjórnenda.

3.1.2 Þátttakendur í matinu

Deildarstjórar með athugun á vettvangi og með skráningu á umsögnum barna, foreldra og kennara.

3.1.3 Helstu niðurstöður mats (styrkleikar og tækifæri til umbóta)

Samskiptin einkennast af ástúð kennara í garð barnanna og sýnilegu trausti og væntumþykju barnanna (sem eiga sér sína „uppáhaldskennara“, einn eða fleiri. Enn mega kennarar gæta að þó aðdáunarverðri menntunarmiðaðri virkni sinni í samskiptum við börnin, með því til dæmis að hafa lokið eftir megni umræðum sín í milli um viðfangsefnin framundan áður en barnahópurinn er mættur til leiks.

3.2 Mat á líðan einstakra barna

3.2.1 Hvernig matið fór fram

Sama og í 3.1.1

3.2.2 Þátttakendur í matinu

Sömu og í 3.1.2

3.2.3 Helstu niðurstöður mats (styrkleikar og tækifæri til umbóta)

Börnunum líður að jafnaði mjög vel í leikskólanum og tímabundin vanlíðan, til dæmis við aðskilnað við foreldra á morgnana, hefur ekki reynst langvarandi. Leikskólinn hefur sótt sér sérfræðiaðstoð vegna hegðunarvanda barns og tengdrar vanlíðan þess með góðum árangri. Leikskólinn telur að auka mætti athafnarými barnanna til að þau njóti sín betur, einkum í frjálsum athöfnum úti við og hefur gert ráðstafanir til þess.

3.3 Mat á þroska og námsframvindu barnanna

3.3.1 Hvernig matið fór fram

Sama og í 3.1.1 og 3.2.1 en sérstaklega er sjónum beint að einstaka barni ef vísbendingar eru um frávik. Staða Hvers barns er þess utan metin í aðdraganda að foreldraviðtölum.

3.3.2 Þátttakendur í matinu

Deildarstjórar með atbeina sérkennslustjóra og annarra fagaðila eftir þörfum.

3.3.3 Helstu niðurstöður mats (styrkleikar og tækifæri til umbóta)

Börnin eru vissulega misjafnlega á vegi stödd um þroska sinn og menntun, að teknu tilliti til aldurs. En þegar horft er til framfara hvers og eins hafa ekki vaknað grunsemdir um frávik sem krefjast annars en aukinnar athygli og virkrar nærveru kennaranna sem allir sinna hlutverki sínu eftir bestu getu sinni og aðstæðum í mjög nánum og einstaklingsmiðuðum samskiptum við börnin. Hér leggur leikskólinn áherslu á mjög orðabundin samskipti við börnin og stefnir að því að bæta í þá menntunarfræðilegu nálgun.

3.4 Mat á starfsanda og starfsþróun kennara

3.4.1 Hvernig matið fór fram

Með mjög nánnum tjá- og skoðanaskiptum milli kennara og stjórnenda dags daglega ásamt formlegum viðtalsfundum stjórnenda með kennurum.

3.4.2 Þátttakendur í matinu

Kennarar og stjórnendur

3.4.3 Helstu niðurstöður mats (styrkleikar og tækifæri til umbóta)

Starfsandi er góður, má fullyrða. Það lýsir sér í aðáunarverðri frammistöðu kennaranna í starfi, jákvæðum og mjög uppbyggilegum samskiptum þeirra í milli og einlægum og hreinskiptum samskiptum sömuleiðis við stjórnendur sem allt kemur að endingu börnunum til góða.

Leikskólinn áformar að bæta í yfirstandandi starfstengda símenntun kennaranna með einkum skýrari afmörkun þess tíma sem henni er ætlaður. Sú menntun lýtur aðallega að ný-húmanískri menntunarfræði í reynd og orðlægum samskiptum kennara og barna.

3.5 Mat á almennum skipulags- og verkferlum í starfsemi leikskólans.

3.5.1 Hvernig matið fór fram

Með reglulegum, vikulegum fundum með deildarstjórum og með tilfallandi og reglubundnum starfsmannaviðtölum.

3.5.2 Þátttakendur í matinu

Stjórnendur og almennir kennarar

3.5.3 Helstu niðurstöður mats (styrkleikar og tækifæri til umbóta)

Aukið og bætt flæði hefur skapast í upplýsingagjöf, ábendingum og tillögum og viðbrögðum við þeim í einstökum aðgerðum og skipulagi. Hér má sérstaklega huga að samvinnu deildarstjóra en líka að afmörkun undirbúningstíma kennara, eins og áður greinir, bæði í tíma og viðfangsefnum.

3.6 Mat á sérkennslu

3.6.1 Hvernig matið fór fram

Á reglulegum vikulegum fundum með deildarstjórum er fastur liður staða hópsins og einstakra barna sem ástæða þykir til að fylgjast með, með tilliti til þroska og námsframvindu, líðanar og virkni í barnahópnum.

3.6.2 Helstu niðurstöður mats (styrkleikar og tækifæri til umbóta)

Þessi kerfisbundna athygli sem beint er að alhliða gengi barnanna hefur skilað þeim árangri að ekki aðeins er til staðar skýrari mynd af högum tiltekinna barna heldur af stöðu hópsins alls sem lifandi, félagslegar heildar barna, kennara og foreldra. Þessi mynd er þó mósaísk í eðli sínu og gæði hennar ráðast af gæðum þeirrar virku, ástúðlegu nærveru með börnunum sem kennarar þeirra veita þeim. Það er í þessu sem öðru kjarninn í allri viðleitni leikskólans til eigindlegra framfara í starfsemi hans og verður það um ófyrirséða framtíð.

Allar ráðstafanir til stuðnings börnum sem hallar á fyrir í einhverjum efnum miðast við að styrkja þau í félagslegum samskiptum og tengslum við leikskólafélaga sína og að skapa nánari tengsl þeirra við

kennarana til þess að auka getu kennaranna til uppbyggilegra áhrifa. Vandí, eða öllu heldur, velferð þessara barna er sérstakt viðfangsefni allra kennaranna og foreldra barnanna um leið og einstaka tilvik skoðast sem kærkomin áskorun um að bæta ekki aðeins tilvist viðkomandi barna heldur barnahópsins alls. Þegar ástæða þykir til atbeina utanaðkomandi fagaðila eru þeir kvaddir til með samráði við foreldra.

Ein tiltekin og fremur skipulagsleg ráðstöfun hefur verið rædd og verður framkvæmd á komandi leikskólaári: Að barni eða börnum sem hallar á í einhverjum atriðum á viðkomandi deild verði úthlutað sérstakur umsjónarkennari sem í samráði við deildarstjóra og sérkennslustjóra hefur umsjón með þeim ráðstöfunum sem gerðar eru til að bæta gengi barnsins eða barnanna og gefur álit sitt um árangur.

3.7 Mat á fjöltyngi barna í leikskólanum og málþroska

3.7.1 Hvernig matið fór fram

Málfarslegar aðstæður barna og málfarsleg staða þeirra eru meðal þess sem er til viðvarandi athugunar og umfjöllunar á reglulegum fundum með deildarstjórum og í samtölum við foreldra, formlegum og óformlegum.

Þetta mat byggir á menntunarfræðilegum forsendum og aðstæðum sem hér greinir:

Um öll börn sem ekki njóta íslensku sem eina móðurmáls í heimahúsum er skoðað hvort þau búi við tvítyngdar aðstæður heima og ef svo er, hvort íslenska sé annað þeirra tungna. Sé hún það, er litið svo á, að leikskólinn skapi ekki aðeins aðstæður fyrir almennan málþroska fyrir viðkoandi barn heldur að með veru sinni í íslenskumælandi leikskólanum gefist tækifæri til að skerpa á skilum milli tungnanna svo barnið blandi þeim síður saman. Foreldrar eru hvattir til að standa vörð um þessi skil.

Búi barn við tvær ekki-íslenskar tungur heima eru foreldrar hvattir til að skapa hvoru um sig sem allra skýrastar og mest aðgreinandi aðstæður. Leikskólinn muni hins vegar leggja sitt af mörkum eftir bestu getu um íslenskunámið og verði að koma í ljós hversu langt það nám nær í „samkeppni“ við tvö önnur tungumál. Hér má hafa í huga hvað foreldrar ætla sér í framhaldinu, hvort þeir til dæmis stefni á enskumælandi grunnskólagöngu fyrir barnið vegna fyrirsjáanlegrar einungis tímabundinnar dvalar á Íslandi.

Það sama gildir um börn frá eintyngdum ekki-íslenskumælandiheimilisaðstæðum. Rík áhersla er lögð á það við foreldrana að efla málþroska barnanna á móðurmáli þess en um leið að skapa því skýrt afmarkaðar aðstæður til íslenskunáms í samvinnu og með stuðningi leikskólans.

Um börn við einsleitar íslenskumælandi heimilisaðstæður gildir að hvetja foreldra til að hlúa að málþroska þeirra með samtali þeirra og, eftir fönngum, annarra fullorðinna við barnið, með bóklestri og íslenskumælandi sjónvarps- og öðru skjá-efni ef foreldrar kjósa að nota slíka miðla. Framlegð leikskólans felst í því sem sagt er í starfsáætlun hans um virka, ástúðlega nærveru kennaranna við börnin.

Kennarar sem hafa takmarkað vald á íslensku styrkja framlag sitt til málþroska barnanna með viðvarandi hagnýtu starfsnámi í íslensku með börnum, sem fellur að áður nefndri menntastefnu hans um virka, ástúðlega nærveru kennaranna við börnin. Hér opnast áhugaverður vinkill í samskiptum barns og kennara þar sem íslenskumælandi barn verður kennaranum til aðstoðar og leiðsagnar um

íslensku. Bókin Orð eru ævintýri er kjörin til þessara samskipta og mikið notuð ásamt textum til upplestrar við hæfi barnanna.

Gætt er að því í hópaskiptingu barnanna og verkaskiptingu kennara að ekki skapist aðstæður þar sem íslenskan víkur fyrir öðru tungumáli. Þótt viðurkennt sé að kennarar kunni að þurfa að eiga samskipti sín í milli á ensku eða tilfallandi öðru ekki-íslensku tungumáli þá fara öll orlæg samskipti þeirra við börnin fram á íslensku.

3.7.2 Þátttakendur í matinu

Stjórnendur, almennir kennarar og í viðeigandi tilvikum, sérkennslustjóri og til kvaddir fagaðilar.

3.7.3 Helstu niðurstöður mats (styrkleikar og tækifæri til umbóta)

Almennt séð er leikskólinn undir nokkru álagi vegna tilvistar ekki-íslenskumælandi barna. Hann bregst við þeim aðstæðum með því sem leikskólinn hefur til hliðsjónar á öllum sviðum starfseminnar, að til menntunar og þroska nægi börnum ekki samskipti við jafnaldra sína, hversu þroskandi og menntandi sem þau kunna annars að vera. Leikskólinn hefur þess vegna svarað þeim aðstæðum, sem af margvíslegum öðrum en menntunarfræðilegum ástæðum hafa verið búnar börnum með nútíma leikskólafyrirkomulagi, með því að hámarka eftir bestu getu virka, ástúðlega samveru kennaranna með börnunum. Vel að merkja virka í orðlægum tjáskiptum við börnin jafnt og í öðrum athöfnum börnunum til hvatningar, leiðsagnar og fyrirmyndar. Það gildir vissulega um málfarslega stöðu og aðstæður barnanna. Við áður nefndar tilvistarlegar aðstæður barna í nútíma leikskóla telur leikskólinn að með því sé best sinnt um líðan, menntun og þroska barnanna. Styrkja þau til einstaklingsbundinna viðfangsefna sem ætíð séu unnin í jákvæðu, ástúðlegu flæði samskipta milli barnanna sjálfra og milli þeirra og kennaranna. Það væri því í mjög sérstökum tilvikum sem leikskólinn brigði á það ráð að leysa tilfallandi málfarslegan vanda barns með öðrum ráðum en þeim sem miða að því að barnið sé stutt til þátttöku í því uppbyggilega flæði tengsla og samskipta sem leikskólinn markvísst og af bestu getu reynir að skapa.

Leikskólinn mun vegna málfarslegra aðstæðna og menntunar barnanna styrkja kennarana, bæði íslenskumælandi og minna íslenskumælandi, til áframhaldandi og ríkari þátttöku í því viðvarandi starfsnámi í orðlægum samskiptum sem leikskólinn heldur úti.

4 Umbótaáætlun

4.1 Málfarsleg staða og málþroski barnanna.

Gildir fyrir allar deildir leikskólans að teknu tilliti til aldurs og þroska barnanna.

4.1.1 Tækifæri til umbóta

Þær málfarslegu aðstæður sem ríkja í leikskólanum með börnum og starfsmönnum sem ekki hafa íslensku að móðurmáli kalla á sérstaka athygli, smbr. umfjöllun í INNRA MATI.

4.1.2 Aðgerðir til umbóta

Styrkja kennarana í orðlægum, íslenskumælandi samskiptum þeirra við börnin með starfsnámi, skipulagi og áherslum í dagskrá, smbr. INNRA MAT.

4.1.3 Ábyrgð

Skólastjóri með atbeina stjórnenda og viðkomandi kennara

4.1.4 Hefst

Er yfirstandandi en verður með nýjum og auknum áherslun í byrjun nýs leikskólaárs í haust 2024.

4.1.5 Lokið

Viðvarandi verkefni um ófyrirséða framtíð en verður tekið til endurmats og skoðunar um framhaldið í lok komandi leikskólaárs, 2024-2025.

4.1.6 Hvernig og hvenær metið

Árangur sætir símati en verður sérstaklega metinn í lok komandi leikskólaárs, 2024-2025.

4.1.7 Viðmið um árangur

Málfarsleg virkni barnsins í barnahópi og í samskiptum við kennarana, metin með tilliti til aldurs og þroska og tungumálastöðu barnsins heima.

5 Starfsþróunarsamtöl og fræðsla

Kennarar eiga minnst eitt formlegt viðtal á misseri við stjórnendur um starf sitt, mat sitt á stöðu sinni og frammistöðu og starfsemi leikskólans. Þeir fá til eignar prentaða útgáfu af starfsmannahandbók leikskólans á íslensku og ensku. Hún er ítarlegur leiðarvísir um starf þeirra og þær hugmynda- og menntunarfræðilegu forsendur sem það byggir á. Eins fá kennarar prentað eintak af starfsáætlun leikskólans (smbr. fylgiskjal 1) sem sömuleiðis felur í sér ítarlega leiðsögn um starf þeirra og þá menntunarfræðilegu sýn um virka, ástúðlega nærveru þeirra við börnin sem er eiginlegur grundvöllur að allri viðleitni til gæðalegrar framþróunar í starfi þeirra og starfsemi leikskólans um leið.

Á þessum grunni og með hliðsjón af reynslu og fyrri menntun kennaranna leggur leikskólinn áherslu á starfsþjálfun þeirra og starfstengt nám, smbr. þessa greinargerð hér.

6 Samstarf leikskóla, grunnskóla og frístundamiðstöðva

Leikskólinn er í samstarfi við Melaskóla um skólaheimsókn útskriftarbarna.

7 Foreldrasamvinna

Foreldraráð og foreldrafélag eru starfandi við leikskólann og mjög virk. Foreldraráð starfar samkvæmt lögum um leikskóla og foreldrafélag stendur fyrir og eða kemur að nokkrum liðum í dagatali leikskólans: Jólátrésskemmtun, sveitaferð og vorhátíð.

Foreldrar eru í náinni formlegri og óformlegri samvinnu við leikskólann um málefni barnanna þeirra, í daglegum samskiptum við komu barnanna á leikskólann að morgni og brottför síðdegis og við regluleg og önnur tilfallandi formleg foreldraviðtöl. Leikskólinn sendir út fréttabréf til foreldra af starfsemi og atburðum í leikskólanum og einstaka deildir senda út myndir og texta til foreldra á Instagram.

8 Fylgiskjöl

8.1 Starfsáætlun Leikskólans Sælukots.

8.2 Umsögn foreldraráðs Leikskólans Sælukots.

83 Skipulagsdagar og leikskóladagatal Leikskólans Sælukots.

F. h. leikskólans .....

Leikskólastjóri

Dagsetning